

Sorban a harmadik

20., 21. és most a 22. Kezdhetem lassan azt mondani, hogy értem, érzem és megélem ezt a fesztivált. Hogy vannak emlékeim. Hogy kötődöm hozzá. Hogy mosolyt csal az arcomra, amikor

meglátom a kupuszini embereket majd pénteken, mert nem tudom elfelejteni a két évvel ezelőtt még idegenként megélt első fél napomat. Fél nap volt idegen, mert többet nem hagytak. Vagy Silling tanár úr pálinkáját, és azt, ahogy a nem tudom hányadik után félreléptem, és kiment a bokám. Ahogy még három nap múlva is sántikálva mentem át

az egyesületből a tűzoltóotthoni szállásunkba, s Soly (Solténszky Tibor) suttogva jegyezte meg Rozinak (Brestyánszki Boros Rozi), amit véletlen hallottam meg, hogy: „nem tetszik nekem, hogy Anita még mindig sántít”. Mert törődünk egymással. Mert törődtek velem, holott igazán nem is ismertek. Mert itt törődnek az emberrel, figyelünk egymásra, még akkor is, ha látszatra nincs mindig így. Igazi élmények ezek, mert ha visszagondolok, akkor olyan élénken

él még bennem, mintha csak tegnap lett volna. S két tény bizonyítja azt, hogy ez nincs így: az egyik, hogy nem fáj a bokám, a másik, hogy Soly már nincs közöttünk. Már csak odafentről tud aggódni mindenkiért, mi pedig annyit tehetünk, hogy emlékezünk rá, s felidézzük a gondoskodását, a szakértelmét, a belénk vetett hitét.

Ilyen élmény a tavalyi magyarcsernyei közösség is. Sári barátnőm. A végkimerültséges nevetések. A két hétvégés összejárások, ami jól esett, mert egyre kevesebb időnk van egymásra, s így legalább egy kicsit összenőhettünk pár napra megint. Ezek értékes pillanatok. Vagy az az üzenet, amit kaptunk Perjész Máriától: „Súgólányok, tetszik nekem ez az ismerős »vad tempó«, amit csak kevesek tudnak felvállalni, és még kevesebben jól megcsinálni[...]” Élénken emlékszem az érzésre, ami akkor fogott el, amikor elolvastuk ezt az üzenetet. Meg Bóbán Editre, aki leste minden kérésünket, s aki idén nem tud itt lenni, mert külföldön dolgozik.

És az ideai csapatért pedig hálás vagyok. Hálás Ancsának (Pál Anikó), hogy bár az éjszakázások megmaradtak – és tény, hogy enélkül nem lenne az igazi, s nem gondolhatnám egy kicsit mazochistának magam, mert azért lételemem ez a pörgés –, de a nyomtatással járó idegbajt, és a vágással járó hólyagokat átvállalta. Oláh Tamásnak, hogy Sári helyett idén ő a jobbkezem és jobb eszem is, Sutus Áronról

nem is beszélve. Áronnak pedig külön azért, hogy gyors és minőségi lektor, s ezáltal az ideai Súgó az elmúlt három évhez képest sokkal, de sokkal jobb lett.

Szóval jelentem: jól vagyok, örülök, hogy ennyi embert ismerhetek, és hogy látunk egymásban valamit, valami jót.

Kiss Anita

Színházi Világnap március 27-én

1962. március 27-én ünnepelték meg első alkalommal a nemzetközi Színházi Világnapot, melyet azért hoztak létre, hogy érzékeltesse a színház közösségi, nemzeteket és embereket összefogó erejét. Ennek apropóján 1978 óta a Nemzetközi Színházi Intézet minden évben egy-egy jelentős színházi alkotót kér fel, hogy fogalmazza meg ennek a napnak az üzenetét, amelyet aztán több nyelvre fordítanak le, tesznek közzé a médiában és olvasnak fel március 27-én a világ megannyi színházában.

Isabelle Huppert, francia színésznő 2017-es Színházi Világnapi üzenete

55 év óta minden tavasszal megünnepeljük a Színházi Világnapot. Mintha 24 óra alatt bejárnánk a színházi univerzumot, kezdve a Nőval és a Kathakalival, folytatva a Pekingi Operával, elidőzünk Görögországban, Aiszkhülostól, Szophoklészától Skandináviába látogatunk Ibsenhez és Strindberghhez, majd Angliában Sarah Kane-től Itáliába száguldunk Pirandellóhoz, azután Franciaországba, Párizsba, ahol talán a legtöbb külföldi társulatot látjuk vendégül.

Azután innen, Racine-től és Molière-től átsuhunk Oroszországba Csehovhoz, majd átrepülünk az Atlanti-óceánon, hogy a napot egy kaliforniai egyetemi kampuszon fejezzük be, ahol fiatal emberek értelmezik újra a színházat. Mert a színház mindig újjászületik. A színházi konvenciókat újra és újra le kell rombolni. Mert a színház csak így maradhat eleven. A színház gazdag, átível téren és időn, a kortárs művek az elmúlt századok alkotásaiból is inspirálódnak, ha egy klasszikus színdarabot napjainkban mutatnak be, az mai és modern lesz.

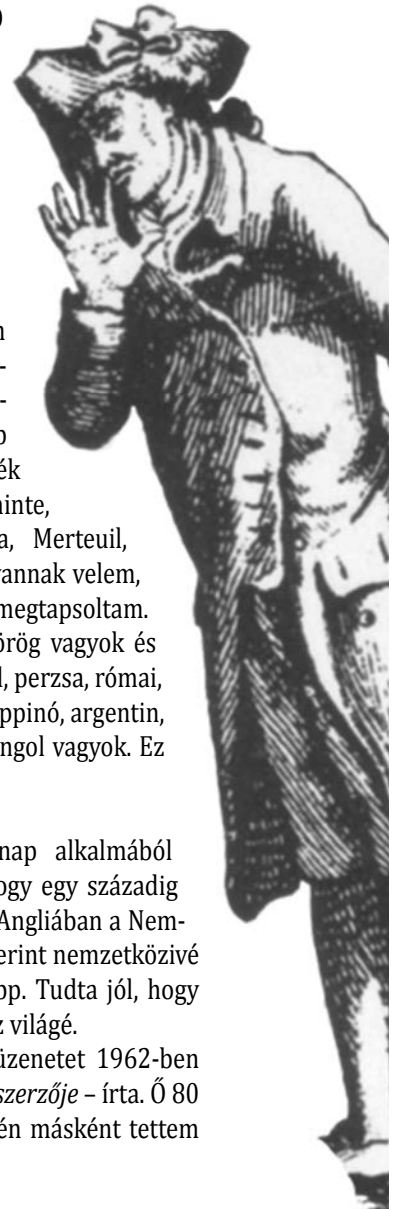
A Színházi Világnap különleges alkalom. Időn és téren átívelő ünnep. Jean Tardieu (1903–1995) francia költő, író, drámaíró idézem: „Ami a teret illeti, azt kell tudni, hogy melyik a leghosszabb út két pont között... Ami pedig az időt, tizedmásodperc pontossággal mérjük meg, hogy mennyi idő kell az «örökévalóság» szó kimondásához.” A tér-idő kapcsolat így fogalmaz: „Elalvás előtt összpontosítsunk a tér két pontjára, és számítsuk ki, hogy (vagy)álmunkban mennyi idő szükséges ahhoz, hogy egyikből a másikba jussunk.” Itt az álom szót szeretném kiemelni. Az az érzésem, mintha Jean Tardieu és Bob Wilson talál-

kozott volna egymással. A Színházi Világnap lényegét nagyszerűen foglalja össze Samuel Beckett, aki Winnie-vel mondatja ki: „Ó, milyen szép ez a mai nap! Megint egy szép nap!” Amikor a világnapi üzenet megírásán gondolkodtam, felidéztem azokat a jeleneteket, amelyekben játszottam. Így tehát nem egyedül érkezem erre az ünnepségre, az UNESCO székházának színháztermébe. Elkísérnek azok, akiket a színpadon életre keltettem, pedig azt hinné az

ember, hogy az utolsó előadással megválnak a szerepeitől. De ez nem így van. Tovább élnek bennünk titkos életük, készen arra, hogy segítséget nyújtsanak egy új szerep eljátszásában, vagy megnehezítsék azt. Így él bennem Phaedra, Araminte, Orlando, Hedda Gabler, Médea, Merteuil, Blanche Dubois... De azok is itt vannak velem, akiket nézőként szerettem és megtapsoltam. Ezáltal enyém az egész világ. Görög vagyok és afrikai, szír, velencei, orosz, brazil, perzsa, római, japán, marseille-i, New York-i, filippinó, argentin, norvég, koreai, német, osztrák, angol vagyok. Ez az igazi globalizáció.

1964-ben a színházi világnap alkalmából Laurence Olivier bejelentette, hogy egy századig tartó harc után végre megnyílik Angliában a Nemzeti Színház, amely szándékai szerint nemzetközivé válik, repertoárjában mindenképp. Tudta jól, hogy Shakespeare mindenkié, az egész világé.

Az első Színházi Világnapi üzenetet 1962-ben Jean Cocteau – *Az első utazásom szerzője* – írta. Ő 80 nap alatt kerülte meg a Földet, én másként tettem

A Színházi Világnap tehát 55 éve létezik. Én vagyok a nyolcadik nő, akit felkértek az üzenet megírására. Nem is tudom, hogy az üzenet a megfelelő szó. Elődeim (beleértve a férfiakat is) a színházról szólva szabadságról, eredetiségről beszéltek, felidéztek a multikulturalitást, a szépséget. 2013-ban

Dario Fo azt mondta: „...abban reménykedhetünk, hogy üldözni kezdenek bennünket és főleg azokat a fiatalokat, akik színházzal akarnak foglalkozni: így kialakul majd a komédiások és színházcsinálók új diaszpórája, amely a tiltásokból minden képzeletet felülmúló erényt farag, és új színházat hoz létre.” Szép megfogalmazás, méltó arra, hogy egy politikai program része legyen. Franciaországban nemsokára választások lesznek, így azt javaslom a bennünket kormányozni vágyóknak, figyeljenek arra, hogy a színház milyen fontos és hasznos. Ne legyen boszorkányüldözés!

meg ezt az utat: 80 filmmel és előadással. Mindig meglepetést okozok azzal, hogy nem teszek különbséget a színházi és filmes színészi játék között. Higgyék el, nincs különbség.

Én itt nem színésznóként szólok meg, hanem mindazoknak a nevében, akiknek köszönhetően a színház tovább él. Ez a feladatunk és kötelességünk. Nem mi adunk életet a színháznak, hanem általa létezzük. A színház erős, mindent túlél, háborút, cenzúrát, pénzhiányt. Elég egy üres tér és a színész. Vagy színésznő. Mit csinál, mit mond? A közönség figyeli, és soha ne feledjük, közönség nélkül nincs színház. Egyetlen néző közönség. De azért ne legyen túl sok üres szék a nézőtéren. Kivéve Ionescónál.

A székek című darab végén az Öregasszony azt mondja: „Igen, igen, haljunk meg dicsőségünk teljében... Haljunk meg, hogy nevünket legendába szójék... Legalább egy utcát neveznek el rólunk...”

A színház számomra a másik embert jelenti, a dialógust, a gyűlölet hiányát. Nem tudom, mit jelent a népek közötti barátság, de hiszek a közösségben, a nézők és a színészek barátságában, azoknak az együttműködésében, akiket a színház összehoz: az írókban, fordítóknak, világosítóknak, az öltöztetőknak, a díszlettervezőknél és díszítőknél, színészekben, mindazokban, akik csinálják és akik nézik az előadást. A színház védelmez és menedéket nyújt. Hiszem, hogy szeret minket... ahogy mi is szeretjük őt. Emlékszem egy öreg ügyelőre, aki mielőtt felment a függöny, minden este a kulisszák mögött női hangot imitálva mondta: „Helyet a színháznak!”

**Fordította: Lakos Anna
ITI Magyar Központ**

Soma napló-részlet

„Stílusváltás a Somában. Új darab, új rendező, új tagok. Vaszary Gábor: Bubus (bohózat 3 felvonásban). Vajda Tibor rendező segítségével dolgozunk. A díszlet egy részét Pipacs Laci adta. Bemutató Feketicsen: 2001. március 25. Március 30.: fellépés Kikindán, a szemlén, ez volt a jobb előadás. Faragó Árpád és Krekity Olga zsűritagok. Pozitívan értékelték az előadást, erős társulat, csak be kell érjen a darab. Szövegmondás nem tökéletes.

A stílusváltás kellemesen meglepte Faragó urat, a további munkára ösztönzött minket. Részt vettünk a gálaműsoron, szuper előadás volt a Karády.

Szabó Lacus a Kikindai Újság különdíját kapta.”

Szombat délelőtti matiné

Délelőtt tíztől egy óráig a gyerekek uralták a Kultúrotthont

Gyerekszivajtól, hangos nevetéstől és lelkes felkiáltásoktól volt hangos a Találkozó szombat délelőtt. A középső és nagycsoportos ovisokkal **Mácsai Mónika** óvónő, az alsósokkal **Bori-Fekete Ágnes** és **Hajvert Lódi Andrea** drámapedagógusok, a felsősökkel pedig **Mess Attila** színművész foglalkozott, játszott. Körülbelül 45-50 gyerek tartott velünk ezen a színházas-drámás utazáson. Mess Attila csoportját el tudtam csípni az utolsó pillanatban, még ebéd előtt, a gyerekek örömeire (vagy bánatára). Őket kérdeztem, mivel foglalkoztak, hogyan érezték magukat, mi tetszett nekik a délelőttben.

- A tűzoltóotthon elé gördülök be néhány perc késéssel. Gyermekserg fut üdvözölni. Jó néhány ismerős arc. Ki-ki versmondó-találkozóóról, néptáncosként vagy kisszínészként rémlik. Jó látni őket újra. A bemutatkozós játékból dőcögősen jönnek az új információk a kis színészpallántáktól. Na ja, hisz ki szeret önmagáról beszélni, ám a „színpadunkra” lépve belödul a fantázia. Nem létező tárgyak elevednek meg, karakterek formálódnak, viszonyok születnek a kitalált emberkéink között. A mesterségesen megkreált világ magával ragad engem és a játszókat is. Röpké másfél óra alatt az ötlettől a jelenetig jutunk. Azt hiszem, nem kis eredmény. Köszönet a vidám társaságnak és a következő találkozásig - foglalta össze Mess Attila a délelőttöt.

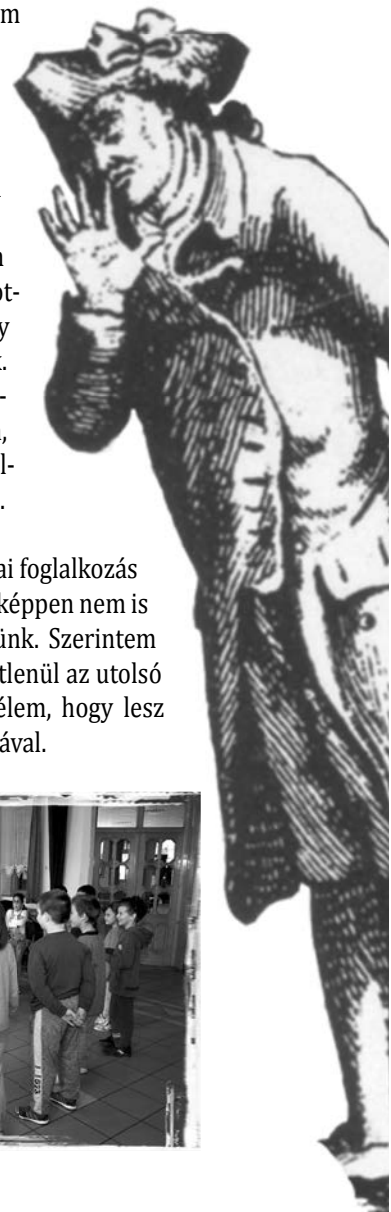
Kerekes Dávid (6. b): Ilyen foglalkozáson régen voltam. Először beszélnünk kellett magunkról addig, amíg egy gyufa égett. Ezután kaptunk szörpöt. Egy kisebb előadást is összeraktunk, amiről beszélgettünk is. Játékkal fejeztük a foglalkozást. Ha legközelebb is lesz ilyen, én biztosan részt veszek rajta.

Kórizs Sarolta (5. b): Nekem nagyon tetszett ez a rövid foglalkozás. Játszottunk sokféle játékot. A legjobban az utolsó előadás tetszett, a karrieres. Nagyon vicces volt, sokat nevtünk és jól éreztük magunkat. Még nem voltam ilyen foglalkozáson. Remélem, sokszor fogok még ilyen foglalkozásokra jönni.

Tokics Dóra (7. b): Nagyon jól szórakoztam és jót játszottunk. Megtanultunk csoportban dolgozni. 20 perc alatt eljátszottunk egy színdarabot, a végén egy karrier nevű játékot játszottunk. Egyszer voltam hasonló foglalkozáson, de meg kell mondanom, hogy a kettő közül ez volt az izgalmasabb. Remélem lesz még ilyen.

Vajda Noa Pálma (5. b): A mai foglalkozás nekem nagyon tetszett. Tulajdonképpen nem is játszottunk, hanem színészkedtünk. Szerintem ez a hasznunkra vált. Ettől függetlenül az utolsó játék tetszett a legjobban. Remélem, hogy lesz még lehetőségem találkozni Attilával.

... itt tanulta meg az igényt a szépre, a jóra

Interjú Barta Júlia nyugalmazott óvónővel

Számos alkalommal hallottam azt, hogy Bácsfeketehegy a versmondás fellegvára. Aztán voltam a Szép Szó táborban, hallottam itteni versmondókat, és valami különleges atmoszféra teremtődik meg, amikor megszólalnak. Ebben nagy szerepe van Barta Júlia nyugalmazott óvónőnek is. Versről, színpadról, igényességről beszélgettünk.

- Hogyan és mikor érdemes elültetni a színpadi, a versek iránti vágyat és szeretetet egy gyermekben?

- Már óvodás korban meg lehet fogni a gyereket, 5-6 évesen elvarázsolhatja a színpad őket. Ez egy csodálatos világ: a mesék, a mondókák a dalok, nem is tudja, olyan természetesen jön, hogy önkéntelenül játszik a szavakkal. Egy a fontos, hogy az óvónő szépen használja az anyanyelvét, a hanglejtéskor ne énekeljen, s a gyerek gyönyörűen utánozni fogja. Nagyszerű ritmusjátékokat lehet velük játszani, különféle hangutánzó szavakat, mondókákat lehet nekik megtanítani, melyekkel a beszédkészségünket, a szókincsünket a legszebb módon szóltathatjuk meg. Mindig közösen játszunk körjátékokat, meséket, és így nagyon is szeretnek a gyerekek szerepelni, hiszen csak azt érzik, hogy egy érdekes játékot játszanak. Ha ezt jól vezeti az óvónő, akkor nagyon összeszedett rendezvényeket lehet készíteni már ebben a korban.

- Érződik, hogy nagyon szeretett óvónő lenni. Hogyan került a pályára?

- Mint egy ékszerdoboz, olyan volt a színház Zomborban. Mi ebben a városban éltünk, óvodás voltam, amikor a zárdába jártam, s karácsonykor számomra varázslatos dolgot játszottunk, angyalkák voltunk, s a színház illata, s minden, ami ott lezajlott, annyira elvarázsol, hogy én akkor ott megfogadtam, hogy ha felnövök, én is ilyet fogok játszani a gyerekekkel. 30 évet kellett várnom erre a karácsonyi műsorra.

- Milyen gyakran lép ön színpadra? Milyen gyakorisággal érdemes?

- Én már nem lépek színpadra, illetve csak nagyon ritkán mondok verset. Míg óvónő voltam, szinte naponta énekeltem, verset és mondókát mondtam. Egy idő után észrevettem magamon azt, hogy törekedtem arra, hogy szépen mondjam a szövegeket. Ha jól mondtam el, akkor mindig kaptam visszajelzést a gyerekektől, mert kérleltek, hogy még egyszer fogjak neki. Igényességre kell törekedni minden alkalommal mindenkinek, aki gyerekekkel foglalkozik, és aki arra adja a fejét, hogy az anyanyelvét ápolja. A mai napig nagy élmény, hogy foglalkozhatom gyerekekkel. Természetesen ma már nem annyival, mint korábban, hiszen a korom is beleszól. Ha ők versenyen vesznek részt, vagy színpadra lépnek, legalább annyira izgulok, mintha én lépnék fel azokra a deszkákra, természetesen igyekszem ezt nem kimutatni - mesélte lelkesen Júlia, ahogyan az is kiderült, hogy immár többnyire csak családi eseményeken mond verset, legutóbb például Szabó Lőrinc és Buda Ferenc versét tanulta meg, a gyerekekbe vetett hite és energiája viszont töretlen.

- Születésnapjára olyan különleges meglepetésben részesült, amit évek vagy évtizedek alatt tud kiérdemelni az ember. Mesélne erről?

- Nagyon sikerült meglepniük. Azt gondoltam, hogy ha csak egy gombostűnyit is tettem azért, hogy ilyen lelkiületű emberkéek lettek

ezek az én tanítványaim, akkor nagyon érdemes ezt csinálni. Így is mindig nagyon boldog vagyok, ha találkozom velük, ha hallom őket. Az egyik nagyon kedves személyes történetem a következő. Mint gyermekszínházi csapat kezdtük a munkát '96/97-ben, és azóta mind nagyon igényes felnőttek lettek azok a gyerekek. Ha nem is mind a színház berkeiben, de mint tanár, mint drámapedagógus érvényesültek. Volt egy kislány közöttük, aki nagyon nehezen beszélt színházszóként, megszerette az egyik történetet, elkezdett olvasni, és ma jól jegyzett vajdasági költőnk. Ekkor kezdte érdekelni az irodalom. Sose lehet tudni, hogy mikor, mivel varázsolod el a gyereket. Mindig jó, ha ilyesmi történik, még akkor is, ha ilyen csak egy történet a huszonvalahány tanított diákból. Nagyon boldog voltam, amikor megkaptam az első dedikált könyvét. A születésnapom délutánján megjelent Hajvert Ákos egy dobozzal. A volt versmondóim küldték azt, ami benne van. Mindketten megkönnyeztük. Kinyitottam a dobozt, és nem tudom pontosan hány kézzel írott gyönyörű szép levél volt benne. Mindegyik egy kincs, hiszen annyira szépen megfogalmazott írások vannak benne, hogy Molnár Krekity Olgával beszélünk arról, hogy megérdemelnék, hogy a nyári *Szép Szó* újságban, persze a szerzők engedélyével, megjelentessünk néhányat belőlük. A mostani versmondóimnak érdemes lenne elolvasniuk ezeket a leveleket azért, hogy meglássák, az egykori versmondóimnak milyen szép lelkületük van. Szinte kivétel nélkül mindegyik megemlítette, hogy itt tanulta meg az igényt a szépre, a jóra, és hogy milyen jó együtt lenni. (Már több mint egy hónap telt el a születésnapom óta, de még mindig ott vannak a levelek a hálószobámban, minden este előszedem őket.) És még erre jött az,

amire végképp nem számítottam. Egy meglepetés bulit, ebédet szerveztek, összeálltak, és nagyon szépen megszerkesztett műsort készítettek régi versekből. A versmondó lánykaimnak vannak már 5-6 éves gyerekeik, s még ők is mondtak verset. Az, hogy mennyire szépen szólaltak meg, talán a legszebb hozadéka ennek a munkának.

- Mit gondol, a mai fiataloknak mit jelent vers, és annak a színpadra állítása?

- Igenis, nagyon érdeklő őket. Élvezik a kortárs irodalmat, rögtön felveszik a fonalát. Igaz, többnyire olyan gyerekekkel dolgozom, akik a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének Szép Szó Táborában részt vesznek. Én egyénileg foglalkozom a versmondókkal, de ebben a táborban lehetőségük nyílik csapatban dolgozni és olyan pedagógusokkal, drámapedagógusokkal, mint Hajvert Lódi Andrea vagy Bori-Fekete Ágnes, akik játékkal, ritmusgyakorlatokkal, rímekkel találják meg a hangot velük, akik ezáltal sokkal felszabadultabban jönnek a verses foglalkozásokra. Vannak például 3. osztályos tanulók, akik reppelik a verset. Akik verssel, versmondással foglalkoznak, azok mind színházba szeretni járó emberekké válnak. Még egy érdekes dolgot kell elmondanom. Úgy, ahogy minden településen vannak tehetséges fiatalok, úgy Feketicسن is volt egy ún. aranycsapat, akik még közönséget is neveltek. Bármikor vendég versmondó szerepel nálunk, mindig azt mondják, hogy jó nálunk

verset mondani, mert a közönség figyel. Nem tapsol bele, végig várja a versösszeállítás végét, mert tudja, hogy nem kell minden vers után tapsolni, hanem majd csak a végén. Ezt mindig elmondjuk a gyerekeknek, a gyerek pedig elmondja otthon, hogy anya, vigyázz, ne tapsolj bele. És ha éveken át megy ez így, akkor egy nagyon jó közönséget sikerül kinevelni magunknak.

Kiss Anita

Leporolták Csokonait...

A Kishegyesi Színházi Műhely előadásának zsűrizése

A Kishegyesi Színházi Műhely zsűrizésének – eltérve az eddig megszokottaktól – a kisterem nyújtott otthont: a nagyteremben már a vasárnapra készülődött egy nevében hasonló társulat, a Danilo Kiš Alapítvány Színházi Műhelye. A társulat köszöntése, a Súgó szerkesztőségének és háttérscapatának bemutatása után, felvezetőül elmondtam, hogy Csokonai művét egy sajátos értelmezésében láthattuk a kishegyesiektől, majd ezután átadtam a szót a művészeti szakbizottságnak.

Elsőként **Magyar Attila (Öcsi)** osztotta meg gondolatait. A társulat megalakulásáról, eddigi munkáiról kérdezte a csoportot. **Molnár Róbert (Robika)**

elmondta, hogy a csoport három évvel ezelőtt alakult, első bemutatójuk a *Dzsungel könyve* volt, amit **Krizsán Szilvia** rendezett. Róbertet tavalyelőtt hívták először rendezni: a csapattal való munkát a *Csongor és Tündével* indították, a *Karnyóné Show* pedig a tavalyi év termése. Öcsi elmondta, hogy szereti, sőt bátor vállalkozásnak tartja azt, ha egy poros műhöz hozzányúlnak, ha lefújják róla a port. Erre reagálva Robika kifejtette, hogy számára legfőképp azért tűnt izgalmasnak ez a *leporolás*, mert Csokonai ezt a művét diákoknak írta, s innentől kezdve érdekelte, hogy a mai diákok mit kezdenek vele, miként tudnak közelíteni hozzá.

A szereposztás kapcsán Öcsi a rendezőt arról kérdezte, hogy a fiúkra megírt szerepeket szándékosan, tudatosan, az előzetes rendezői koncepció alapján osztotta rá lányokra, vagy pedig a szükség hozta így. A rendező válaszában kifejtette, hogy egyik részről a szükség szülte ezt a megoldást, másrészt ezzel annak szeretett volna még erősebb hangsúlyt adni, hogy a mai világban rengeteg az olyan fiú, férfi, akiből az izmaikon kívül nem látszik (ki) semmi, teljes mértékben hiányzik a férfiasság belőlük. Öcsi ezt a hangsúlyozást még szélsőségesebbre vette volna. A darab zenei világát,

a zenei válogatást eklektikusnak találta, ugyanakkor elfogadja azt is, hogy mindez a *porlefújás-konceptciónak* a része.

A beszédformálás, a szereplők beszédérthetősége kapcsán (a Samukát játszó **Fodor Gábor** szerepét, beszédét kiemelve) elmondta, hogy akkor is, ha egy figura elsarkított, ha egy olyan figurát kell alakítani, akinek más dolgok mellett a beszéde is fura, a beszédnek akkor is egy határon belül érthetőnek kell maradnia – Öcsi Samukánál úgy érzi, hogy az artikulációja néha túlságosan torz maradt, néhány esetben túlságosan el lett torzítva. A produkció fényezése dicséretre méltó: megvolt a helye, segítette az előadás építkezését. Örült annak, ahogy a végén a szereplők kiléptek az előadásból, szerette ezt a meghajlás előtti átmenetet.

Kovács Frigyes bevezetőül a vígjátékot is erősen meghatározó, és az azt építő poénról elmondta, hogy azok akkor tudnak igazán elsülni, ha megfelelő ritmusban adagoljuk őket. Ezek alapján a poént két dolog tudja *megölni*: az egyik, ha nincs jól felépítve, nincs jól kitalálva, a másik a rossz tempó – a nem jó ritmusban előadott, működtetett poén. Ezen utóbbiakból úgy érzi, hogy sok volt az előadásban. A poénokat megsegítő, azoknak megágyazó zenei betéteket Frigyes indokolatlanul hosszúnak találta. A produkció zárása kapcsán kifejtette, hogy jó lett volna az előadás elejét is kitalálni: ezáltal egy ke-

retjátékba helyezni a csapat saját(os) Karnyóné-értelmezését... akár egy, a végéhez hasonlatos rigmust írni az elejére is. A tereket, a terek különbözőségét – a kis szatócsboltot, a házbelső és a ház külső részét – úgy érzi, hogy a fényvel jobban meg lehetett volna támasztani, erőteljesebben le lehetett volna követni. Frigyes a szép színpadi beszédéért külön kiemelte **Hodik Annabellát**, ugyanakkor elmondta, hogy a túlzott technikázás képes a művészet kárára is menni, erre Annabella mindenképpen vigyázzon. Fontosnak tartotta egyúttal elmondani azt is, hogy a többi szereplő (s nem csak a „roncsolt beszédű” Samukának) mindegyikének volt olyan szövegrésze, ami egyáltalán nem vagy nem volt tisztán érthető. A zenei betétek, zeneszámok közben elhangzó beszédet sokszor nem lehetett érteni, erre is fontos volna odafigyelni, kigyakorolni – ezt már Őcsi fűzte hozzá.

Táborosi Margaréta a szöveg húzásának és átírásának folyamatára volt kíváncsi. A rendező elmondta, hogy a társulat tagjaival közösen dolgoztak azon, közös ötletek vezettek el a végső szövegvégig.

Margaréta a szatócsbolt és az ennek a környezetebe belépő nem-létező/felturbózott figurák révén megteremtődő ellentétet, ellentételezést dicsérte, s véleménye szerint ezt az eklektikusságot erősítette az előadás zenei világa. Hozzáfűzte, hogy a darab zenei világa is egy ízlésnek a tükré, amellyel vitatkozni

nem lehet, nem kell – amit tehetünk, hogy elfogadjuk azt. Amit viszont el lehet várni – a vígjáték esetében fokozottan igaz ez –, az a komolyság, amivel ezek az őrült emberek közlekednek. Sőt! *Ötször ennyi őrültésre volna szükség.*

A darabban használt kódokról, jelekről, így a zeneszámokról kifejtette, hogy azok elfogadhatóak, hiszen ez a gyerekek saját világából ered, ez az ő nyelvük, a korosztályukról szólnak és egyúttal a korosztályuknak akarnak szólni.

Maró fontos szakmai titkokat is megosztott a társulat tagjaival. A beszéd hangerejének kigyakorlása, a vendégszereplések alkalmával az adott térhez való alkalmazkodás kapcsán elmondta, hogy: *„mindig addig beszélek, amíg a fal tart. Tartsátok észben, ha ez van a fejetekben, érvényesülni fog, a leghátsó sorokban is hallani fognak Titeket.”*

A véleményezés zárásában elmondta, hogy a Karnyót megjelenítő báb a már említett eklektikus világba teljes mértékben illeszkedik, ugyanakkor ebből is valamiképp több kellett volna, szélsőségesebben, még erőteljesebb módon lehetett volna behozni ebbe a milióbe, jelrendszerbe.

Sutus Áron

Fekete, fekete, fekete világ

Az újvidéki Színes Szilánkok Diákszínpad zsűrizése

A szombati nap második előadásának zsűrizését **Hajvert Lódi Andrea** moderálta. A felvezető azzal kezdte, hogy sokan vannak a csoportban, akiket kb. 13 éve látott utoljára színpadon kicsi alsóként, és fantasztikus érzés látni, hogy még mindig színpadon vannak. Az, hogy több, mint tíz éve valaki ugyanannál a társulatnál van, azt jelenti, hogy jó helyen van, és nagyon sokat elárul a vezetőkről is, akik évek óta gondoskodnak róluk. Ahogyan az is irigylésre méltó, hogy egy hivatásos színház részeként tudnak működni, és régóta komoly szakemberek foglalkozhatnak velük. Látszik az, hogy a színpad az otthonuk, olyan jelenlétük van, amit irigyelni lehet, ahogyan az is észrevehető, hogy sokat tréningeznek velük, hiszen nemcsak mozognak, hanem léteznek is a színpadon. A darab szövege, melyet **Fekete Ádám** írt, elég sok kérdést felvet. Főként a huszoneves egyetemistáktól kérdezte meg a moderátor, hogy a világ tényleg ennyire fekete körülöttük, mint amilyennek ez a szöveg bemutatta? Az első benyomása az embernek az, hogy nagyon jó, hogy olyan problémákat feszeget az előadás, mely minket is nap, mint nap foglalkoztat. Másodszori belegondolásra viszont ez ennél bonyolultabbá válik.

Crnkovity Gabriella, az Újvidéki Színház színésznője, egyben a darab rendezője elmondta, hogy a csoport-

nak ez volt a nyilvános főpróbája, ugyanis vasárnap, március 27-én lesz a bemutatójuk Újvidéken.

Az értékelést **Kovács Frigyes** kezdte, aki körülbelül a 10. perctől (ott, ahol először van szó a vendéglőről) kezdte el látni, s nem csak nézni a darabot. Ez azért történhetett, mert bár asszociációk keletkeztek, ezeket nem tudtuk összekötni. A 10. perctől viszont elkezdett jegyzetelni, s annyit írt, mint eddig egyik előadásról sem. Ám mégsem észrevételeket, hanem talán az impressziók, a látottak sokaságát. *„Örületes előadást csináltatok. Borzasztó előadást csináltatok. Nekem összeszorult a gyomrom tőle. Lúdbőrzött a hátam. Hogyha ez igaz, hogy ez a világ ilyen, akkor én úgy sajnállak benneteket, hogy mindjárt ríva fakadok.”* Az alkotó emberek örömeiket lelik abban, ha a közönség lelkébe vagdoshatják a kécsüket. Ám ez az előadás mégis a fényt hordozza, egy kicsiny kis optimizmust, hogy még van erő ezt a nagy bajt elmondani, hiszen ha alkotnak, akkor nyilván nem látják ennyire feketének a világot. Ha a huszonevesek így látnák, akkor az idősebbeknek mi okuk lenne arra, hogy szebbnek, jobbnak tekintsék, vagy perspektívát lássanak benne, hiszen az ember egy idő után a világot a gyerekein keresztül, nekik, rajtuk keresztül látja. De ugyanakkor, ha a szereplők alkotnak, és kimondják mindezt a sötétséget, akkor az azt jelenti, hogy bennük az élet tovább éléséhez szükséges értelmes dolog játszódik le.

A jó tanácsok a következők voltak:

A kevesebb talán több lett volna az előadásból: nem azért, mert unta a közönség, hanem időnként

túl volt beszélve. Az előadás elejére nehéz volt rákapcsolódní, így abból lehetne húzni. A keretjáték a vendéglő, tehát például célszerű lenne onnan kezdeni az egész előadást, a bevezetőt pedig meghúzni.

Díszlet: izgalmas a fehér félkör, körcikk, gömb-részlet, amit nem tud eldönteni a néző első ránézésre, hogy mi is valójában, de tudja, hogy történni fog vele valami, mert látja a két madzagot, ami kijön a két oldalából. Sok mindenre lehet asszociálni belőle: holdra, napra, a tökéletességre, hiszen a kör a tökélete forma. Olyan kérdések merülhetnek fel, hogy ez lenne a tökéletesség? Az egésznek a motívuma? De akkor miért csak egy része látszik, miért nincs ott az egész? Természetesen lesz a végén egy sajátos dramaturgiája, és hihetetlen erős lett az előadás vége.

A talaj dramaturgiája: aki létezik, az mocskos lesz, aki van, az bepiszkolódik. A létezés velejárója tulajdonképpen a mocskos, rátapad. Az a föld, ahol élünk, ennyire mocskos, ezt észleltük a díszletből. A por dramaturgiája is megtette a hatását, ráadásul közvetlen fizikai hatása is volt a közönségre – hiszen az első sorban már köhögtek.

Motívumok: megjelent a víz, a talaj, mint alap-elem, a légből lebegő egész. A színpadkép nagyon szép.

Hangtechnikák, beszédtechnika: jó hangadási és hangképzési képességgel rendelkező szereplőket láttunk, hallhattunk. Frigyes azt is kiemelte, hogy a társulat tagjai közül nem mindenki beszélt ilyen szépen még egy pár évvel ezelőtt. A fejlődés tehát látszik rajtuk.

Fénytechnika: ahogyan Andi is említette, meglátszik, hogy hivatásos színházban dolgoznak, hiszen az Újvidéki Színházban a rendelkezésükre állt **Majoros Róbert**, az egyik, hacsak nem a legjobb fénytechnikus a környéken.

Koreográfia: a mozgásszerűlt lányt játszó **Horvát Szára** és **Dévai Tibor** páros mozgása, tánca zseniális volt.

Nem csak Frigyes, hanem szerintem mindannyian feszülten figyeltük és vártuk

a tapsrendet, mégpedig azért, mert az utolsó jelenetben a szereplők apró kavicsokat dobáltak a színpad elejére.

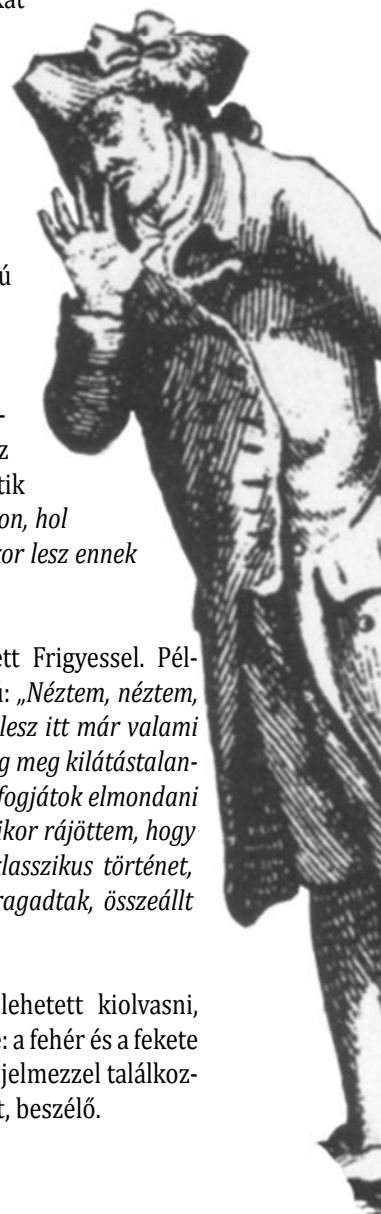
Ez csak azért érdekes, mert mindenki mezítláb volt a színpadon, és így kellett végigsétálniuk rajtuk a tapsrendnél.

Az akadályt sikeresen vették. Ahogyan az utolsó jelenet varázsa is döbbenetes volt. Iszonyú energia és szuggesztivitás jött a színpadról.

Magyar Attila (Öcsi) viccesen megjegyezte, hogy otthon, az Újvidéki Színházban csak idegesítik egymást: „Hol én vagyok színpadon, hol ti. De izgatottan vártam már, mikor lesz ennek eredménye.”

Öcsi sok mindenben egyezett Frigyessel. Például abban, hogy az eleje hosszú: „Néztem, néztem az előadást, jó, de mikor lesz itt már valami történet, értem, hogy elhidegülttség meg kilátástalanság, meg stb., de ezt nekem miért fogjátok elmondani 90 percben? De eljött egy idő, amikor rájöttem, hogy nem érdekel, hogy ez nem egy klasszikus történet, hanem ezek a képek egymásra ragadtak, összeállt valami életkép, ez a szar világ.”

A jelmezekből viszont azt lehetett kiolvasni, hogy nem feltétlen minden fekete: a fehér és a fekete harca ez. Nem mindig lehet ilyen jelmezzel találkozni a színházban: nagyon kompakt, beszélő.

A zenevilága is jó: egy előadásban a zenének akkor van értelme, ha minimum partnere, de itt sokszor még vitte is tovább a történetet, alátámasztotta.

Öcsi szerint a bulis rész volt hosszú, értettük szinte azonnal, s ehhez képest sok volt belőle.

Lenyűgöző az, ahogyan ez a társulat hitt ebben a történetben. Így kellene hinnie mindenkinek. Kerek történet született. Öcsi pedig így vonta le a végén a következtetést: olyan energiával jöttek előre, hogy nincs még minden veszve. Ezt az energiát, ezt az őszinte életörömet még nem szabad eldobni. Megboldogult **Fejes Gyuri bácsi** szavait idézte: Színházaladdig szabad foglalkozni egy színésznek, amíg a lelkében gyerek tud maradni. Ez érvényes a darabra is: amíg a tisztaság megvan, addig a világ nem fekete.

Táborosi Margaréta

elmondta, hogy ismeri a szerzőt, dramaturg szakon végzett. S az volt a kérdése a rendező felé, hogy mennyire húzták meg az eredeti szöveget. Gabriella válaszában elmondta, hogy nem húzták meg azt számottevően, néhol átforgatták a sorrendjét. Maró szerint maga a szöveg nem ad annyit, mint amennyi mögöttest az alkotók beletettek az előadásba. Maró az előző két zsűritaghoz képest nem fogta fel annyira tragikusan a témát. Szerinte minden embernek van egy világa, amit nem feltétlen mond ki, s ők ezt megjelenítették. Ez pont olyan, mint amikor egy temetés után arról beszélünk, hogy lesz-e tor. Ilyen a világ, tudjuk, néha megmerítkezünk benne. Nem tűnt szörnyűnek, mindinkább Gabi és a csapat határfeszítésének. Az idő határfeszítése: mert pofátlanul hagytak időt minderre, ami kell is. Sokszor volt, hogy egy-egy jelenet benneragadt a következőben, de ezt elfogadta a néző, mert elfogadtuk azt, hogy ezek próbálkozások az anyaggal és egymással.

Maró elemzési pontjai:

- Zenei világ: használták a beadott zenét, a kis kutyüket, a hangszereket, a saját hangjukat, a kel-

lékek hangjait, pl. a kavicsét. Mindez dús élményt nyújtott ízlésesen.

- A vizualitás nagyon kifinomult, letisztult. Ezt az előadást otthon kamarában fogják játszani, ott több részlet látszik majd a színpadból, a díszletből, mert most elveszttek részletek.

- A mondatok megszólaltak, a beszéddel nem volt probléma.

- A kórusok nagyon szépen énekeltek.

- A víz motívum nagyon szépet mutat: átmossa, átfogja az egészet, s a kék szín, a víz köszön mindenhol vissza.

- A két fehér lány nagyon jól ki lett találva főleg úgy, hogy nem is voltak eredetileg beleírva a szövegbe.

- A könnyedséget zeneileg oldották meg.
- Az ivásjelenet szép. Művészklubos élményekből merítették.

Oláh Tamás is bekapcsolódott a végén a beszélgetésbe. Ő például nagyon szerette az előadás elejét, mert tele volt titkokkal. Régen látott már olyan előadást, ami ennyire totalitásban tudta megragadni. Pont azért, mert szabadon kezeli a motívumait, és amikor megkapjuk hozzá a kulcsot, akkor jövünk rá, hogy át lettünk verve, hogy „*gatyáig pontosan ki van találva, hogy mi micsoda*”. Csodálatos, ahogy ezek a motívumok összeállnak egy nagy egészé.

Sutus Áron zárta a véleményezést, aki az egész színpadképet, a közepén félkörben felhúzott leplet úgy tudta megélni utólag, mint egy végig jelen lévő ellenpontozását a darab elején elhangzott talajtalanságnak, gyökértelenségnek.

Kiss Anita

„Elég egy pontos hangsúly, hogy észrevegyenek benneteket”

A Topolyai Mara Amatőr Színház zsűrizése

Tartalmas napot koronázott meg a Mara Amatőr Színház teltházassal sikert arató előadása. **Sutus Áron** a topolyaiak köszöntésekor kiemelte, hogy olyan csapatról van szó, mely nem riad vissza attól, hogy mindig új műfajban és új emberek kezei alatt próbálja ki magát. Ritkák azok a pillanatok, amikor saját sorából avat rendezőt egy társulat, és ilyenkor elengedhetetlen a belülről érkező támogatás, de a Mara esetében már eleve adott volt a kölcsönös bizalom. Bár mint kiderült, kényszer szülte a helyzetet, dicséretes, hogy **Bogárdi Zsolt** és **Bogárdi Vörös Emese** bele mert vágni a dologba, és így az évek során megszerzett szaktudásukat élesben is kamatoztatni tudták.

Kovács Frigyes a beszélgetés elején bevallotta, hogy ő is kicsit topolyainak érzi magát, mert fiatal színészként munkája a városhoz kötötte. „Nagyon örülök, hogy Topolyán csináltok amatőr színházat, annak pedig különösen, hogy idősebb színészek is játszanak a társulatban, hiszen legtöbbször a hátuk mögött hagyják az amatőr mozgalmat, miután megházasodnak és családot alapítanak. Annak köszönhetően, hogy a társulatban több korosztály is képviselteti magát, gyakorlatilag nincs olyan, amit ne tudnátok eljátszani, hiszen a különböző szerepeket a korban megfelelő színészek alakíthatják.”

„A darab elérte a célját, így szoktuk mondani, de menjünk mélyebbre! Szeretnék néhány tanácsot adni, melyek hasznosak lehetnek a jövőben” – kezdte mondanóját Frigyes.

A szövegmondás kapcsán kiemelte, hogy nem minden megszólalásnak van egyforma fontossága. Színészként pontosan kell tudnunk, hogy miről akarunk beszélni, és arra kell hangsúlyt, nyomatókékat helyezni. Minden szereplőnek vannak töltelékmondatai, amelyekkel megágyazhatunk a lényegnek és egyúttal alátámaszthatjuk azt. „*Ti viszont minden szövegnek egyforma fontosságot adtok, és egyforma hangerővel mondatok mindent. Túlhangsúlyoztatok a szövegeiteket, azaz rengeteg felesleges hangsúlyt használtok.*” Egy magyar mondatban szinte kivétel nélkül az első szó kap nyomatókékat. Esetleg egy-két másik is hangsúlyos lehet, de nem természetes az összetett hangsúlyozni.

Frigyes jellemző problémának találta a túlzott gesztikulálást is. „*Minden nyomatókéhoz gesztusokat is használtok, ráadásul a gesztusaitokkal ugyanazt mondjátok, amit a megszólalásokkal.*” Felesleges például rámutatni a szereplőkre, mikor róluk beszélünk, és nem kell minden mondatához gesztust párosítani – emelte ki a színész. „*Higgyetek magatokban! Elég egy pontos hangsúly, hogy észrevegyenek benneteket.*” **Sörfőző Károly** meggyőzően bizonyította az előadásban, hogy

a maguk természetességében elhangzó mondatok a leghatásosabbak. Replikáit követően szinte törvényszerűen kitört a nevetés a nézőtéren.

A kosztümöket Frigyes határozottan jónak érezte, de véleménye szerint a Bogárdi Zsolt által megformált orvosnak nem kellene fehér köpenyt viselnie, hiszen vacsorára érkezik. „Egyszerűen elképzelhetetlennek tartom, hogy ebben a helyzetben ne öltözzön át, és még a sztetoszkópját is a nyakában hagyja.”

Ezután **Magyar Attila** kért szót: „A feketicsi csapatnak már említettem, hogy vígjátékot a legnehezebb játszani. Néha én is vért pisálok, de sosem szabad izomból viccelni.” Öcsi úgy látja, hogy a Párikáscsirke szituációi már önmagukban is elég szórakoztatóak. Kár rájuk dobni még egy lapáttal. „A helyzetekkel kell, hogy foglalkoztatok, a problémákkal, nem pedig megmutatni azt, hogy ez most egy vicces helyzet, mert így egy idő után már kínosan fogom érezni magam a nézőtéren.”

Egyetértett Frigyessel abban, hogy komoly hangsúlyproblémák jellemzik a szövegmondást. „Biztos vagyok benne, hogy a privát életben nem így beszéltek. Ha mindent hangsúlyozunk, akkor nem hangsúlyozunk semmit.” Azt tanácsolta, hogy a játékosok nézzék vissza az előadásról készült felvételt, és tudatosítsák magukban, hogy hol csúsznak el a hangsúlyok, hogy kijavíthassák azokat.

„Hívjatok el, és elemezzük át együtt a felvételt!” – ajánlkozott segítőkészen Frigyes.

Öcsi az előadás zenehasználatával folytatta: „Logikátlan helyeken szólal meg egy-egy nóta, és illúzióromboló, hogy a számoknak hirtelen vágással lesz vége. Ez hibának tűnik. Nem szabad baltával elvágni őket.” Fontos, hogy zenei frázisok végén vágjunk, vagy pedig észrevétlenül úsztassuk ki a dalokat, ha már nincs szükség rájuk. „A zene, a színész és a jelmez együtt alkot egy tablót. Össze kell játszaniuk” – hangsúlyozta Öcsi.

Ő is kitért a nézőtér felé irányított szövegmondás kérdésére: „A negyedik falat úgy kell kezelni, hogy befelé játszunk, de mégis kifelé. A direktbe kifelé

A két rendezőhöz intézte szavait, amikor megjegyezte, hogy a játékosok többnyire vagy egymás szemébe nézve beszéltek az előadásban vagy a közönség felé fordultak. „Pedig ez teljesen felesleges. Nem kell egyfolytában arra nézni, akihez beszélünk. Az asszonnyal se így szoktál beszélni otthon, nem igaz?” – tette fel a kérdést Zsoltnak.

„Pláne ennyi idő után...” – fűzte hozzá viccesen Öcsi.

Frigyes a következőkben lerántotta a leplet arról, hogy a vajdasági szakzsargon csak „turski mise en scene”-nek nevezi azt a térformát, amikor a színészek félkörben állva beszélgetnek a proszcéniumon a közönség felé fordulva. „Ezt el kéne felejteni! A színész akár háttal is állhat a közönségnek. Ti azonban nem mertek leszakadni se a nézőkről, se a kollégákról.”

Az előadásban alkalmanként használt piros fény Frigyes értelmezésében az időn kívüli időt jelentette. Ezt az olvasatot a rendezők is megerősítették. Jól látható, hogy ezeknek a jeleneteknek még a mozgásrendszere is más, stilizált. De egységesnek kell lennie a stilizációnak, hiszen csak akkor lesz olvasható a rendezői szándék – állította Frigyes.

egy másfajta műfaj. Én nézőként akkor érzem jól magam, ha beleshetek a történésekbe, nem attól, hogy tudom, hogy ti tudjátok, hogy én ott vagyok, és nézlek benneteket.”

Végezetül még hozzátette: „Kötelező vígjátékkal foglalkozni, de ez halál komoly dolog. Egy haláltánc.”

Táborosi Margaréta azzal kezdte, hogy nagyon örül az újdonsült rendezőknek. „Örültem annak is, hogy azt láttam, hogy a díszletet a ti régi bútoraitok alkotják. Látszik, hogy lelkük van. Nagyon jók a jelmezek is, segítették a játékot, ízlésesek voltak.” Marónak feltűnt, hogy a színlapon nem jelmeztervezőként, hanem stylistként szerepel Ejzler Evila neve.

Evila elmondta, hogy a frizuráért és a sminkért is ő felelt, továbbá azt, hogy mindenki a saját ruhatárából válogatott kosztümöket az előadásához, majd közösen találták ki, mit viseljenek a szereplők. „Korhű jelmezeket szerettünk volna. Igaz, hogy kicsit minden amerikaiasabb lett, mint akkor volt, de úgy éreztük, hogy ezek a darabok látványosabbak, ráadásul az előadás szereplői amerikai vendégeket várnak vacsorára.”

Maró megjegyezte, hogy a darab elején a pohárjáték nagyon frappáns volt, és a tálalást meg a pakolást is erősnek érezte. Efféle intermezzókból több is lehetett volna. De akadtak olyan játékok, amik nem voltak teljesen tiszták. Az egyik szereplő például bejött a színre egy fogkefével, de aztán elfelejtődött a fogmosás-szituáció. „Nem értettem azt sem, hogy Roxinak miért kell átöltöznie a vendégségben. Nem tűnt indokoltnak.” – jegyezte meg Maró.

Emese elárulta, hogy a rendezői szándékuk az volt, hogy Lilien ártatlan lányként érkezik Forgácsékhoz apja oldalán, de igazi nővé válik, amikor feltűnik a színen a jóképű Guszti.

Maró a zenével kapcsolatban elmondta, hogy nem érezte szerencsés megoldásnak, hogy az előadásban musiclszámok instrumentális változatait használták aláfestésként, mivel túlságosan ismertek voltak, és máshova vittek gondolatban.

Hibaként rőta fel, hogy minden szereplőnek „azonos volt a szívverése”. Nem igazán érzett különbséget nagy és kis probléma között.

„Nem a szöveget kell eljátszani – ragadta magához a szót ismét Frigyes –, hanem a helyzetet, a pillanatnyi állapotot. Az nyomja ki belőlem a szöveget.

Előbb megszületik egy gondolat, érzélem vagy indulat, és az mondatja ki velem a szavakat. Hagyjunk erre időt. Valaki mond nekem valamit, az indulatot gerjeszt bennem, gondolok valamit, és csak utána reagálok. Gondolat a gondolattal, indulat az indulattal folytat párbeszédet. Ha nem ez történik, akkor monotonná válik a szövegmondás, ami elaltat.”

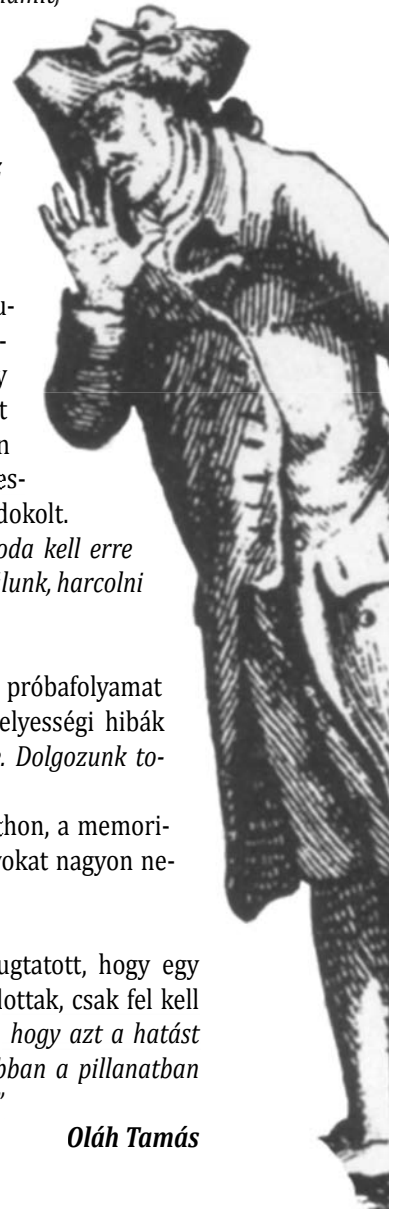
Frigyes végezetül egy tipikusan vajdasági nyelvhelyességi hibára hívta fel a figyelmet. Ha egy S végű melléknévhez toldalékot kapcsolunk, ejtés közben gyakran megnyúlik az S hangzó („szívesen”), pedig ez egyáltalán nem indokolt. „Nekünk, hivatásos beszélőknek oda kell erre figyelniük. Ez egy népbetegség nálunk, harcolni kell ellene!”

Emese megjegyezte, hogy a próbafolyamat során sokat dolgoztak a nyelvhelyességi hibák kijavításán. „Idáig jutottunk vele. Dolgozunk tovább, igyekszünk előrelépni.”

Zsolti hozzátette, hogy az otthon, a memorizálás közben berögzült hangsúlyokat nagyon nehéz később kijavítani.

Öcsi erre mindenkit megnyugtatóan, hogy egy nyelv helyes hangsúlyai eleve adóttak, csak fel kell őket idézni. „Arra kell törekedni, hogy azt a hatást keltsük, hogy egy mondat ott, abban a pillanatban születik meg először a színpadon.”

Oláh Tamás

Ma a Találkozó színpadán

Egy elődből két csoport

Mindenki kreatív a maga módján, s mindenki keresi a kreativitásának megfelelő feladatokat. A színjátszás kihívás, s kihívás az is, ha az ember csoportot vezet. Ma két olyan csoport lép színpadra a Találkozó deszkáján, akiknek az anyacsoportja valamikor a szabadkai Színitanoda volt. Míg az iskolát fizikai értelemben az ember egyszer kinövi, az iskola által közvetített célirányosságot, az ismeretszerzés vágyát nem tudja. Az, hogy egy-egy csoportot hogyan hívnak, talán a dokumentálás, a történetírás miatt fontos. Ennél – valószínű – lényegesebb az, hogy az emberek tevékenysége egy közös cél érdekében összefonódik.

**MÁRCIUS 26., VASÁRNAP, 18.00 ÓRA,
SZÍNHÁZTEREM (versenyen kívül)**

**A Kosztolányi Dezső Színház
Színházi Műhelye, Szabadka**

A Színházi Műhely 2012 őszétől tevékenykedik. Elődje a Színitanoda volt, amely struktúrájában ugyan más volt, de hasonló célkitűzés vezette: előadások készítése, több évre előre tervezett oktatási rendszer, amely a fiatalokat előkészíti a felső intézményekbe,

de ugyanakkor kondíciót teremt az önmegvalósulás minden területén. Tagjai olyan fiatalok, akik a Délvidék négy sarkából verbuválódtak, esszenciái a helyi színjátszó csoportoknak, korosztályuk legjobbjai. A műhelybe történő bejutás felvételi vizsgához kötődik. A műhely 2016-ig a Kosztolányi Dezső Színház keretében működött.

A társulat eddigi díjai:

2015 – a Magyar Piri-díjat Antóci Dorottya kapta az Intercutting című előadásában nyújtott alakításáért.

A szabadkai Kosztolányi Dezső Színház Színházi Műhelye bemutatja:

Tükör (75'). A szereplők szövegei alapján. Emberbohózat/Istendráma

Szereplők:

Dedovity Tomity Dina
Dimitrov Nikoleta
Horváth Blanka
Király Flóra
Lányi Nicolette
László Roland
Pintér Nikoleta
Szabó Regina
Tóth Dániel
Vajda Stella

Rendezte: Varga Tamás

Fénymester és hangtechnikus: Varga Tamás

**MÁRCIUS 26., VASÁRNAP, 21.00 ÓRA,
KULTÚROTTHON, EMELETI NAGYTEREM**

**A Danilo Kiš Alapítvány Színházi Műhelye,
Szabadka**

A Danilo Kiš Színházi Műhely Színitanoda néven alakult 2004 őszén. Az első évfolyamok tagjaiból verbuválódott a *Közelebb* című előadás társulata. Egy év előkészítő, kísérletező munka után született meg az előadás. Alapvető szempontjuk az emberközpontúság, mely pszichológiai és kutató eszközökkel próbál felszínre hozni tapasztalati tartalmakat és ezekhez keres formai megvalósulásokat.

**A szabadkai Danilo Kiš
Alapítvány Színházi Műhelye
bemutatja:**

Patrick Marber: *Közelebb (70')* dráma

Szereplők:

Alice – Ejzler Evila
Anna – Temunović Rita
Dan – Hajvert Ákos
Larry – Török Arnold

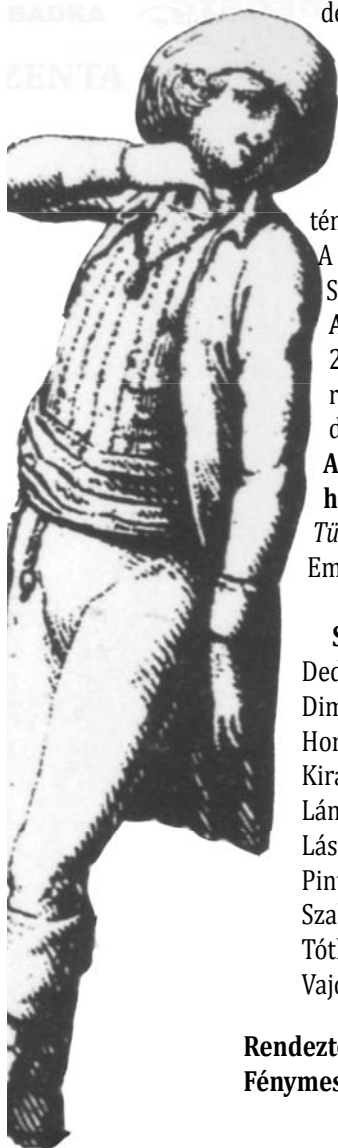
Rendezte: Kálló Béla

Az előadás filmanyagát készítette:

Miskolci Renátó

Technikai munkatárs: Baráth Attila

Kamera: Varga Tamás

Repertoár-böngésző

A szabadkai Kosztolányi Dezső Színház Színházi Műhelyének és a Danilo Kiš Alapítvány Színházi Műhelyének színre vitt darabjairól

Csáth és Kosztolányi városában 2004-ben kezdte meg működését a számos hivatásos színészt pályára állító Színitanoda, mely kezdetben a Népkör, később a Kosztolányi Dezső Színház, 2011-es megszűnése előtt pedig a Népszínház keretében működött.

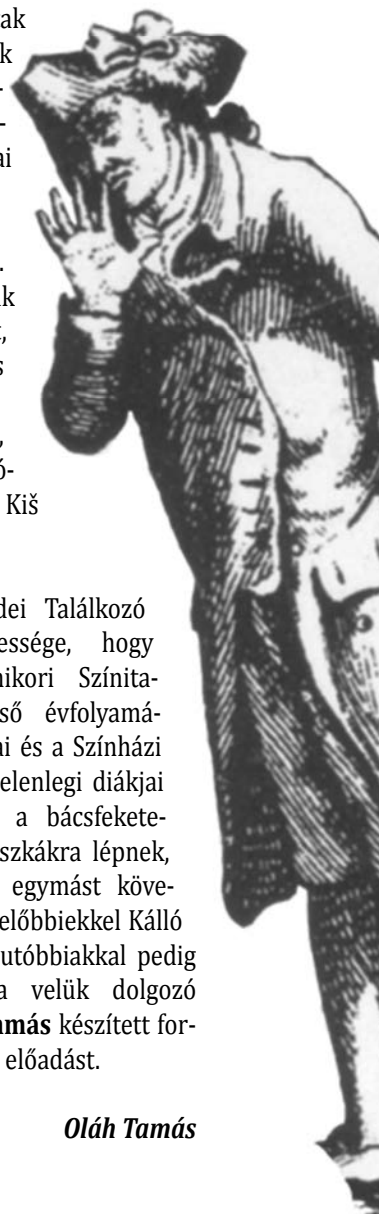
A műhely ötlete **Kálló Béla** fejből pattant ki, az évek során pedig olyan művészekről tanulhattak színészmesterséget a növendékek, mint **Kovács Frigyes, Mess Attila, Körmöci Petro-**

nella vagy **G. Erdélyi Hermina**. A diákok elsősorban középiskolások és huszonéves fiatalok voltak. Előadásaik a műfajokat tekintve rendkívül színes skálán mozogtak, hiszen a vezetőtanárok feltett szándéka volt, hogy diákjaik a lehető legkülönfélébb helyzetekben próbálhassák ki magukat. Először a 2006-ban Bácsfeketehegyen megrendezett Találkozón tűntek fel Arisztophanész *A nők ünnepe* című komédiájával, 2010-ben pedig **Kornis Mihály** Schnitzler-átiratát mutatták be *Körbe-körbe* magyar címmel. Nem sokkal ezután anyagi nehézségek miatt a Színitanoda akkori formájában befejezte működését.

Kálló Béla 2012 szeptemberében indította útjára az egykori tanoda hagyományain alapuló műhelyét a Danilo Kiš Alapítvány égisze alatt. Már az első évfolyam felvételi kapcsán is hangsúlyozta, hogy az elsődleges célja nem a színésszé nevelés. „*Ennek az egész kezdeményezésnek egy nagy felfedezőútnak kellene lennie*” – fogalmazott egy interjúban. Ettől függetlenül a kezdetektől fogva hivatásos szakemberek segítették a munkát mesterségtanárként, az évfolyamok pedig minden évben nyílt órákat, beszédvizsgákat tartottak a színházi bemutatók mellett. Azok is megtalálhatták tehát a számításukat, akik dobbantóként tekintettek a műhelyre az akadémiai felvételi előtt. Egy évvel később a Kosztolányi Dezső Színház vette át a műhely védnöki szerepét. 2015-ben a Találkozóra is elhozták *Intercutting* című produkciójukat, mely beszélgetéseiken, valós és kitalált történeteiken alapult.

A csapat végül a tavalyi évben, *Tükör* című előadásuk bemutatóját követően visszatért a Danilo Kiš Alapítvány szárnyai alá.

Az idei Találkozó különlegessége, hogy a valamikori Színitanoda első évfolyamának tagjai és a Színházi Műhely jelenlegi diákjai egyaránt a bácsfeketehegyi deszkákra lépnek, ráadásul egymást követően. Az előbbiekkal Kálló Béla, az utóbbiakkal pedig a régóta velük dolgozó **Varga Tamás** készített formabontó előadást.

Oláh Tamás

Szerdán a Találkozó színpadán

Két nap szünet

Ha az ember benne van a dolgok sűrűjében, akkora a vizsgadrukk rajta, hogy egyszerűen elfelejt pihenni, mert nincs idő rá, és őszintén egy kicsit élvezni is ezt a helyzetet mindaddig, amíg egyszer csak ki nem dől. Pont ezért fontos pihenni: mert az ember minél elfoglaltabb, annál inkább szüksége van rá. A csütörtök óta tartó hétféve után két nap szünet következik a Találkozó színpadán. Szerdán folytatjuk a versenyprogramot Szajánal, 2 órában.

**MÁRCIUS 29., SZERDA, 17.30 ÓRA,
SZÍNHÁZTEREM**

**A szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület
Drámai csoportja bemutatja:**

Kéri Ferenc: *Helén és a tehen* – átdolgozott változat (30')

népi komédia

Rendezte: Nagy Aleksz

Az előadásról:

János gazda sürgősen szeretne megszabadulni nem jó bőrben levő tehenétől. A gazda attól tart, hogy ha valaki megkérné a lányuk kezét, akkor a tehenét is elvinné hozományul. Az öreg el is küldi a kocsisát a marhakereskedőért, ám a gondok ott kezdődnek, hogy a kocsis tévedésből egy lánykérről állít be a házhoz. A keveredésből nem nagyon találhatnak kiutat, és hogy a helyzet még jobban bonyolódjon, időközben beállít a marhakereskedő is.

**Az előadás 12
éven aluliaknak nem ajánlott!**

**MÁRCIUS 29., SZERDA, 19.00 ÓRA,
SZÍNHÁZTEREM**

**A szajáni Ady Endre Művelődési Egyesület
Drámai csoportja bemutatja:**

Marc Camoletti: *Leszállás Párizsban* (90')
bohózat

Rendezte:

Nagy Aleksz

Az előadásról:

Bernard, a sztárépítész elegáns loft-lakásában éli gondtalan életét. Ha kinéz az ablakon, Párizsra lát. Ha vacsorázna, a házvezetőnő viszi otthon a nemzetközi konyhát. Ha menyasszonya megérkezik, mámorosan szeretik egymást.

Ha másik menyasszonya érkezik meg, vele is mámorosan szeretik egymást. Ha a harmadik, vele is. Mert minden normális, modern férfinak három menyasszony az ideális, csak légiutas-kísérők legyenek, és menetrend szerint elkerüljék egymást.

Amikor beállít a régi iskolatárs, hogy apró szívességet kérjen, ő is elámul az irigylésre méltó és tökéletes rendszeren. Persze egyetlen apró hiba is végzetes. Kettő még rosszabb, vicces. Ez az este a harmadik hibával kezdődik.

Az előadás 16 éven aluliaknak nem ajánlott!

Miért színház?

Nekem a színházról az jut eszembe, hogy színjátszás.

Igen, a színjátszás. Azért, mert én is járok színjátszóra. Nagyon szeretem. Sok mindenért, de a legjobban azért, mert lehet színészkedni. És nem mindig csak színészkedni kell, hanem lehet, hogy olyan szerepet kapunk, ami pont a mi személyiségünk. Ez elég gyakran előfordul. Igazából sokkal könnyebb a saját személyiségünket játszani, mint amik nem mi vagyunk. A jó színész azt is jól el tudja játszani, ami nem az ő személyisége.

A színjátszással sok munka van. Elsősorban meg kell tanulni a szöveget. Amikor mindenki tudja a szövegét, akkor el lehet kezdeni a mozgást. Az úgy érdekesebb, ha történik valami a színpadon, más-ként nagyon unalmas a darab.

Én ezért szeretem a színjátszást, és ajánlom mindenkinek.

Albert Flóra, 7. c

Az ember szeret színházba járni, de vajon a 21. században van-e még a színházra szükség? Kell színház, vagy nem kell színház? Ez itt a kérdés!

A színház egy olyan hely, amely az érzelmek kavardásától színes, és szerintem nagyon is kell. Azért, mert tanulhatunk az előadásokból, valamint, hogy szüleid ne csak a „Menjmárelagéptőlfiacskám!” szólamot mondogassák.

A színháznak sok arca van: vidám, szomorú, aggódó, féltő... Minden darab más, és minden színész más egyéniség. A színház nem időpocsékolás, hanem élvezet. Az embernek szüksége van a színházra, az anyanyelvére, az előadásokra, mert nélkülük az emberek szíve üres lenne.

Szabó Némedi Róbert, 7. b

Apró költők versei

Versek a szavak varázsáról

Olyan szavakkal bántottál...

Milyen bántó szavakkal illetél,
Nem tudom már,
Fájó, szúró szavak, erre emlékszem.
Olyan szavakkal bántottál,
Amelyekkel ölni lehetne.

„Összetörted a szívem.”
Hogy mivel... még kérded?
Úgy néztem rád, mint egy idegenre.
Olyan szavakkal bántottál,
Amelyekkel ölni lehetne.

Most itt vagyok egyedül... várok.
Várok, de hogy mire, nem tudom.
Talán az igazira, a nagy „Ó”-re!
De még mindig elszomorít, hogy
Olyan szavakkal bántottál,
Amelyekkel ölni lehetett volna.

Tokics Dóra, 7. osztály

Csúfolódó szavak (a 7. b-ből)

József, Dániel, Emese, hátán hozza a verebet.
Zoltán, Ivett, Levente, melléfogott a szerencse.
Roland, Dóra, Bettina, sok volt a levendula,
József, Dániel, Emese,
Zoltán, Ivett, Levente,
Roland, Dóra, Bettina,
most lesz a pótóra!

Szabó Roland, 7. osztály

A XXII. Találkozó szakmai zsűrije

Kovács Frigyes

Tizennégy évesen színjátszókat toboroztam a faluban, nők napjára alkalmi műsor a Vera néni kocsmájában. Én voltam a rendező, aki „betanította” a mutatványt. Én tanítottam a nálam 6–8–10 évvel idősebb társaimat a színpadon nevetni, sírni, csókolózni, részeget játszani... és hallgatott rám a 24 éves katonaviselt rátarti parasztleány is, akit nyilván nem a szent művészet iránti szomja hajtott oda közénk egy-egy keményen végigdolgozott nap után, hanem valamelyik színésznőm delejezhette meg... A topolyai gimiben is színjátszókört szerveztem, és a kötelező tananyag biflázását Fischer *A beszéd művészete* című könyvének tanulmányozásával váltottam föl, és egész évben a KMV-re meg az Arany-

mikrofonra készültem. A gimiből való végleges eltanácsolástól az Újvidéki Művészeti Akadémia mentett meg. Diplomázás után a kínálkozó három munkahely közül a Szabadkai Népszínházat választottam negyed pénzért. Két ízben voltam igazgatója ott a Magyar Társulatnak, és két ízben voltam kénytelen elhagyni Szabadkát, de lélekben most is oda tartozónak érzem magam, bár színészi és rendezői munkáim magyarországi színházakhoz kötnek, tapasztalataimat pedig Újvidékre, a Művészeti Akadémiára hordom, ott igyekszem átadni a jövő generációinak. A Magyar Állam díjakkal és kitüntetésekkel tisztelt meg, én pedig igyekszem méltó viselője lenni ezeknek az elismeréseknek mindaddig, amíg utamon kísérnek, hajszolnak és üznek a régi kavillói emlékek.

Táborosi
Margaréta

Zenta, Tisza-parti kisváros
Születtem Táborosi Margaréta
Megfelelni vágyó, kitűnő diák
Gimnázium után Újvidék
Szembe és mélyrenézés
Sok kérdés
Színész diploma

A közömbösek a pokolba jutnak
Hú lenni önmagamhoz...

Csakazértis!
Pár év Pest
Rendezés koreografálás
Mindig tanulni
Csöndet

*„Elvágyom onnan, ahol bolygok”
Nagyszülőktől szívósság keménység
Örökségem

A hit
Lakodalomban győztes sportolótól
öregségtől meghatódni
Keresni és más terhért vinni
Színházban talán önkifejezés
Érdekel a határon túl
Megrémít a korlát, saját
Igazság keresése
Annak a szintjén élni

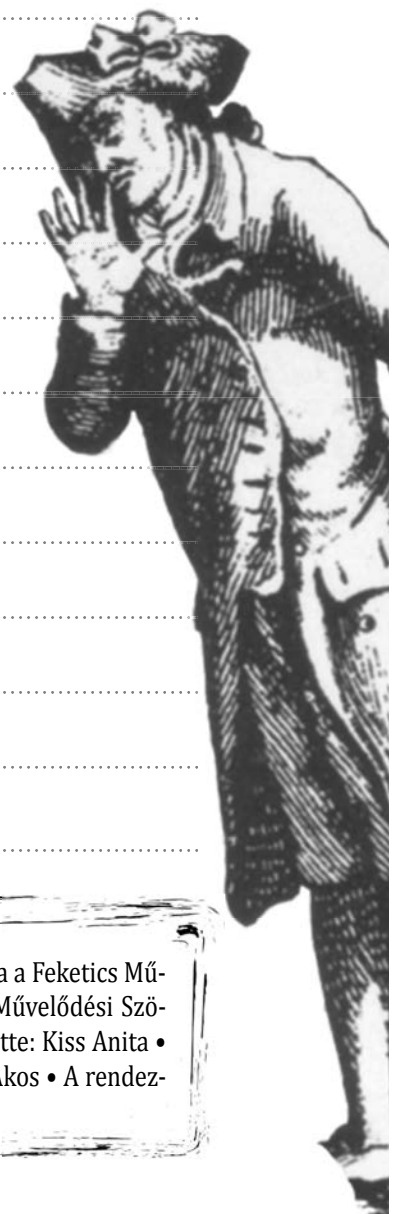
*Ady Endre: *A kék tenger partján*

Magyar Attila

A gyermekkori színjátszást gyorsan befejeztem, mert 15 évesen (s azóta Öcsi a becenevem, igaz egyre gyakrabban hangzik el – sajnálatomra – most már az Öcsi bácsi megszólítás) a Tanyaszínház tagjává váltam. A lassan 40 éves vándorszínház a mai napig meghatározó része az életemnek. 1993-ig mint színész, azóta viszont vezetőjeként vagyok tagja a társulatnak. Emellett az Újvidéki Színház társulatának vagyok állandó tagja 1992 óta. Több színházi fesztivál jutalmazta már munkámat, emellett Erzsébet-díjban részesültem, 2007-ben a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntettek ki, s 2008-ban a Kisebbségekért Díjat vehettem át a Tanyaszínház nevében, Vajdaságból elsőként. Az elismerés jóleső egy művésznek, mert önbizalmat ad, de csak mérföldkövekként szabad kezelni, s továbbhaladni. Fontosabb számomra a szakmai elhivatottság vagy alázat, hogy munkánkkal mondani tudjunk valamit a nagyérdemű közönségnek. Mindenki benne él a „színész”, csak nem mindenkinek alakul úgy az élete, hogy hivatásos színészként élje le. Nem szeretek párhuzamot vonni amatőr és profi színjátszás között. Az alkotási vágy, a kimondani akarás, a gondolataink megosztása, a játék öröme, a színpadi deszkák sajtóságos atmoszférája... ez mindkét formában jelen van.

Impresszum

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXII. Találkozójának színlapja • Kiadja a Feketics Művelődési Egyesület, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség • A fedőlapot Pál Anikó tervezte • Tördelő-szerkesztő: Pál Anikó • Szerkesztette: Kiss Anita • Munkatársak: Hajvert Lódi Andrea, Nádi Karolina, Oláh Tamás, Sutus Áron, Szarka Ákos • A rendezvény fotósa: Szarka Zsófia • 2017 márciusa, Bácsfeketehegy